

Asia

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Ukrainaa koskevien väliaikaisten yksipuolisten kauppatoimenpiteiden käyttöönotosta, joilla poistetaan väliaikaisesti assosiaatiosopimuksen mukaiset tuontitullit sekä Ukrainasta peräisen olevan teräksen polkumyynti- ja suojatoimitullit

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 27.4.2022 ehdotuksen yksipuolisten, väliaikaisten tullietuuksien myöntämiseksi Ukrainalle. Etuuksilla poistetaan assosiaatiosopimuksen mukaiset tuontitullit sekä Ukrainasta peräisin olevan teräksen polkumyynti- ja suojatoimitullit. Etuudet ovat voimassa yhden vuoden asetuksen hyväksymisestä.

Ehdotusta käsiteltiin ensimmäistä kertaa kauppapoliittisen komitean kokouksessa 29.4.2022. Ehdotuksen käsittely jatkuu lähiviikkoina

Suomen kanta

Suomi tukee väliaikaisten kauppaetuuksien myöntämistä Ukrainalle komission ehdotuksen mukaisesti. Etuuksilla poistetaan assosiaatiosopimuksen mukaiset tuontitullit sekä Ukrainasta peräisin olevan teräksen polkumyynti- ja suojatoimitullit. Etuudet ovat voimassa yhden vuoden asetuksen hyväksymisestä. Kauppaetuuksien myöntämisellä autetaan sodan runtelemaa Ukrainaa vakauttamaan paremmin talouttaan.

Suomi korostaa EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja humanitaarista tukea Ukrainalle. Suomi on myöntänyt Ukrainalle humanitaarista apua, kehitysyhteistyötukea, materiaalitukea ja aseapua.

Suomi tuomitsee jyrkästi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan, joka on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi vastaa Venäjän toimiin osana Euroopan unionia.

Pääasiallinen sisältö

Venäjä aloitti aamuyöllä 24.2. presidentti Putinin käskystä hyökkäyksen Ukrainaan. Hyökkäys on räikeä kansainvälisen oikeuden loukkaus. Se loukkaa Ukrainan suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta ja on vakava uhka maailmanrauhalle. YK:n peruskirja kieltää väkivallalla uhkaamisen tai sen käyttämisen minkään valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista riippumattomuutta vastaan.

Venäjän hyökkäys on johtanut laajamittaiseen tuhoon, humanitaariseen kriisiin ja pakolaisuuteen Ukrainassa. YK:n tuoreen arvion mukaan 15,7 miljoonaa ihmistä, eli noin kolmannes Ukrainan väestöstä, on humanitaarisen avun tarpeessa. Ukrainan kriittinen infrastruktuuri on kärsinyt vakavia vaurioita. Ukrainan hallitus arvioi sodan tuhoiksi 600 miljardia dollaria ml. elinkeinoelämän kärsimät tappiot ja ympäristövahingot.

Sodan monia vaikutuksia Ukrainan talouteen on vaikeaa laskea tarkasti, sillä normaalia tilastotietoa ei ole saatavilla. Maaliskuussa Ukrainan kansantulo putosi 46% edellisvuoteen verrattuna. Huhtikuussa pudotus oli hieman pienempi. Rauhallisemmilla alueilla lännessä ja Keski-Ukrainassa taloudellinen toiminta lähestyy paikoin sotaa edeltävää tasoa. Toisaalta idässä nyt jouduttu sulkemaan teollisuutta.

Euroopan Unioni on osoittanut Ukrainalle makrotaloudellista hätäapua 1,2 miljardia euroa. EU on tukenut Ukrainaa myös mm. humanitaarisen avun, ulkosuhderahoituksen NDICI-välineen ja EU:n pelastuspalvelumekanismien kautta. Eurooppa-neuvosto päätti 10.-11.3.2022 kokouksessa perustaa Ukrainan solidaarisuusrahaston.

EU:n ja Ukraina allekirjoittivat assosiaatiosopimuksen kesällä 2014. Assosiaatiosopimukseen kuuluva vapaakauppasopimuksen (Deep and Comprehensive Free Trade Area, DCFTA) soveltaminen alkoi 1.1.2016.

Ukraina on vapaakauppasopimuksessa myönnettyjen etuuksien lisäksi toivonut tukea markkinoillepääsykysymyksissä. Komissio on jo ryhtynyt toimiin maantiekuljetusten helpottamiseksi Unionin alueelle. Samoin helpotuksia on tehty kolmansiin maihin suuntautuvien transitokuljetusten osalta.

Komissio antoi 27.4.2022 ehdotuksen yksipuolisten, väliaikaisten tullietuuksien myöntämiseksi Ukrainalle. Etuuksilla poistetaan assosiaatiosopimuksen mukaiset tuontitullit sekä Ukrainasta peräisin olevan teräksen polkumyynti- ja suojatoimitullit. Etuudet ovat voimassa yhden vuoden asetuksen hyväksymisestä.

Tullien poisto toteutetaan DCFTA-sopimuksen puitteissa asettamalla tuontitullit nolnaan niiltä teollisuustuotteilta, joilla on sopimuksen mukaan seitsemän vuoden siirtymäaika, ts. tuoteryhmissä joissa on vielä tuontitullit voimassa (lannoitteet, alumiinit ja kulkuneuvot). Näillä tuotteilla tuontitullit putoaisivat nolnaan ilman ehdotettuja yksipuolisia toimia 1.1.2023 alkaen.

Maataloustuotteiden tuontitullit poistetaan keskeyttämällä kaikkien tullikiintiöidensoveltaminen tuonnissa Euroopan unioniin ja sallimalla väliaikaisesti kiintiöiden puitteissa olevien tuotteiden tullivapaa tuonti. Myös hedelmiä koskeva tulohintajärjestelmän (Entry Price System, EPS) soveltaminen keskeytetään. Polkumyyntitulleissa Ukrainan osalta keskeytetään polkumyyntitullien kerääminen (asetus 2016/1036, polkumyynnillä muista kuin Euroopan unionin jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta). Suojatoimissa keskeytetään soveltaminen Ukrainasta peräisin olevilta tuotteilta (asetus 2015/478, tuontiin sovellettavasta yhteisestä järjestelmästä).

Asetus on voimassa yhden vuoden. Asetuksessa on suojalausekkeet, jotka mahdollistavat yksipuolisten toimien keskeyttämisen, mikäli tullien poistaminen aiheuttaa vakavia vaikeuksia Unionin vastaavien tai suoraan kilpalevien tuotteiden valmistajille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT (sopimus Euroopan unionin toiminnasta) 207(2) artikla (päätoimintakomitea määräenemmistöllä)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Yksipuolisia kauppasuhteita koskeva asetusehdotus on Euroopan parlamentin kauppakomitean (INTA) käsiteltävänä.

Kansallinen valmistelu

Asetusehdotusta on käsitelty ulkosuhdejaoston ja kauppapoliittisen jaoston kirjallisessa menettelyssä xx.xx.xxxx

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetus kuuluu kauppapolitiikan alaan ja siten unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Valtioneuvoston arvion mukaan asetus ei sisällä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä.

Taloudelliset vaikutukset

Yksipuolisilla etuuksilla odotetaan olevan Ukrainan talouteen myönteisiä vaikutuksia, joka osaltaan edesauttaa maan selviytymistä sodasta. Etuudet täydentävät EU:n Ukrainalle antamia muita tukitoimia. EU on Ukrainan tärkein vientimarkkina.

Komissio on arvioinut, että vuoden 2021 tuontilukujen pohjalta, EU menettää ehdotetulla päätöksellä tullituloja vuodessa 31 miljoonalla eurolla. Polkumyöntitullien osalta menetykset ovat arviolta 34,6 miljoonaa euroa. Komissio arvioi kuitenkin lukujen jäävän merkittävästi pienemmiksi johtuen sodan vaikutuksista Ukrainan vientiin.

Asetuksen alaisten teollisuustuotteiden tuonti Suomeen oli vuonna 2021 hyvin vähäistä. Myös maataloustuotteiden tuonti on ollut Suomeen suhteellisen vähäistä, tuonnin arvo oli noin 8 miljoonaa euroa. Teräksen polkumyöntitullien ja suojatoimien alaista tuontia Ukrainasta oli noin 1,2 prosenttia runsaan 2,7 miljoonan euron tuonnista.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM(2022) 195 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

<i>Ulkoministeriö, Jukka Nikulainen</i>	<i>p. 0295 350 485</i>
<i>Ulkoministeriö, Petri Kuurma</i>	<i>p. 0295 351 427</i>
<i>Ulkoministeriö, Joonas Heiskanen</i>	<i>p. 0295 350 535</i>

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	kauppapolitiikka, polkumyynti, tullitariffi, Ukraina, suojatoimet UM, VM
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, OM, PLM, SM, TEM, TULLI, VNK, YM
